

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 14. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
voici pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
car' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Sabiu, in 18 Febr. (2 Mart.) 1865.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu literi
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

O voce din Romani'a despre Mitropoli'a nostra.

Avemu un'a dintre placerile cele mai rare, dar totdeodata si mai pretioase, a areta adeca publicului nostru viu'a bucuria a fratilor nostri de dincolo pentru succesele nostre cele mai noue pe terenulu bisericescu. Bucuri'a ni o presenteza astaduta „Reform'a“ in modulu urmatoriu:

Cea mai importanta noutate pentru noi este ceace vedemu pe fruntea diuarelor de peste Carpati, si care umple de cucerire animele nostre, vedindu oper'a marelui Domnedieu asi'a de pipaita, manifestandu-se poporului Romaniei ortodoxe, prin nisce facte maretie si demne de atentia fiecarui Romanu adevratu. Ei bine, acesta noutate, care va ocupa o pagina frumoasa in istori'a Romanilor, este prezentarea Mitropolitulu romanu de peste Carpati, Baronulu de Siagun'a, la Maiestatea Sea Imperatulu Austriei; primirea ce se facu acestui nou mitropoliu, modelulu tuturor virtutiloru crestine, cuventarea lui cea plina de simfiuminte nationale si patriotice ce a rostitu Imperatulu cu o demnitate archipastoreasca, respunsulu imperatescu plinu de gratia si marinimia, banchetulu acestei deputatiuni romane compusu de cei mai insemnati barbati, la celu mai principatu otelu vienesu etc., describe asi'a de frumosu in diuarele romane de peste Carpati, „Telegrafulu Romanu“, „Concordi'a“ si „Gazel'a Transilvaniei“, diuarie asi'a de bine redactate, din nefericire insa neimbratisiate de catra Romani de dincoce, cari imbogatiescu bibliotecele lor cu opere straine, se amusa cu diuarie diferite, si nici odata nu se indura a se abona si la diuarele scrise in limb'a loru nationala, de catra barbati romani patrioti, nedependinti, neobositi si cari s'au sacrificatu totdeun'a pentru intemeierea edificiuu giganticu alu Romaniei, pentru conservarea traditiiloru celor mai sacre ab antiquo, precum si pentru radicarea bisericei romane la culmea dorita, sfarmandu adeseori atatea impedecari, bravandu cu demnitate atatea obstacole neinvinse ce se ivescu necontentitu din partea inamiciloru politici si eclesiastici... in catu potemu numi pe acesti barbati, cu dreptu cuventu, martiri moderni ai natiunei loru, ce fu pan'acum umilita, neconsiderata de puternicele si ingamfatorele natiuni, dar astadi onorata, laudata si ocupandu cu demnitate locul ce i se cuvine, locul seu ce merita si pe care in fine va ajunge a-lu redobandi cu deservare, deca ea nu va mai fi nepasatore si in viitoriu, precum a fostu in durerosulu eii trecut.

Ei bine! inaltierea unei catrede metropolitane romane, ortodoxe, nu este ore o opera divina? Nu este unu ce miraculosu, nepatrundiatoru? Desfidemu pe acel'a, ce aru indrasni sa ne dica, ca fara o putere supranaturala, putere care totdeun'a s'a aretatu protectore acestui populu descendentu alu coloniiloru venite din Rom'a antica ortodoxa precum a demonstrat'o On. D. Chyrilescu, professorulu din Oltenitia, in discursulu seu sublimu, rostitu in diu'a de 24 Ianuaru, si care fu publicatu in numerulu nostru treentu, ca fara degetulu providentialu, potea sa se edifice acesta opera mare a re'nvierii, a regenerarii, a recrearii poporului romanu!

Dotarea preotimei serbesci.

Despre lucrurile congressulu serbescu, din nefericire, scimu forte putinu, cu multu mai putinu decum amu dori si decum ni-ar fi chiaru de lipsa sa scimu. Dar si putinulu acest'a este cualificatu a ne atrage atentia in mesura deosebita; si astfel vomu lasa pe unu momentu politic'a cea mare, dar adeseori pe catu de mare, pe atat'a de nefolositoare, spre a ne ocupa cu lucrurile bisericesci, cari la coreligionariu nostri serbi tocmai astadi suntu per excellentiam la ordinea dilei, si si la noi potu sa vina, trebuie sa vina catu de curendu.

In nr. nostru din urma puseramu subt ochii cititoriloru nostri, dupa „Wiener Zeitung“ unele din lucrurile congressulu serbescu, dintre cari cu deosebire merita luarea nostra aminte punctulu privitoriu la dotarea preotimei.

Aru trece preste marginile acestui diuaru, candu amu voi a espune insemnatatea preotimei pentru cultur'a intelectuala si morala a unui poporu; vomu dice numai, ca tote natiunile, ce pretindu numele de civilizate punu pretiu pe starea preotiesca ca pe aceea, carea este chlamata nainte de totea reprezentata cultur'a crestinsmului preste totu si sublim'a lui morala in deosebi. De aceea deca Serbiu indata la deschiderea congressulu loru nationalu aducu regularea si dotarea preotimei la ordinea dilei, acest'a spre laud'a loru fia distu! — e unu semnu de vietia, semnu ca Serbiu voru sa imbratisieze cu totdeadinsulu cultur'a moderna, semnu ca drapelulu seu stegulu acestei culture voru sa-lu puna in manile preotimei, semnu ca voru sa pregatiesca acesta preotime catra inalt'a eii missiune, ca sa-si scia si sa si pota portu cu onore si cu rezultate salutifere acestu drapelu. De aceea vedemu congressulu ingrijindu-se cu atat'a seriozitate de sorte si positiunea preotimei, ingrijindu-se, dicemu, ca sorte acesta sa fia catu se pote de buna si de multiamitoare, ca scutindu preotimea de grija cea roditoare pentru panea de tote dilele sa o faca cu atat'a mai detersa si mai aplecata a se ocupa cu cultur'a, cu crescerea poporulu.

Ingrijirea acesta se manifesteza, precum vedemu, mai cu seama prin trei puncte speciale:

- 1) institutiunea capellaniloru sistemisati;
- 2) pastrarea sesiuniloru preotiesci in natura;
- 3) inlocuirea „birului“ si a stolei prin lefi anumite clasificate pentru Capelani, Parochi si Protopresbiteri seu Protopopi.

Noi aprobamu pe deplinu tote aceste trei mesuri, si suntemu siguri, ca ele, esecutandu-se bine, voru aduce preotimea intr'o stare potrivita de a corespunde pe deplinu datoriiloru sele. (Va urma.)

Drumul de feru transsilvanu.

Sub rubric'a acesta aducemu acum de multu, mai tinea mai altele despre doritul drumu de feru, fara de a-lu pute vedea odata realizatu. Pecandu in launtrulu tierii se certa opiniunile ca sa-lu aduca dela Aradu seu dela Oradea, si sa se continue directe dela Vintiu la Sabiu seu sa se duca preste Mediasiu si celelalte catra Brasiovu, foile slavice vinu cu altu proiectu nou. Noi supunemu publiculu nostru cetitoriu unu articulu din „Ost si West“ in privintia acesta cu atatu mai vertosu cu catu mai tote foile slavice afirma, ca liniile de densii proiectate suntu in legatura si cu interesele Romaniloru, si in fine ca suntu cu privire la desvoltarea industriei austriace. Articululu dice:

„Cumca nu e problema mica a construi in realitate unu rociu de sini seu a-lu esecutu de asi'a incatu sa corespunda tuturoru pretensiuniloru, este intru atat'a adevratu, incatu scimu, ca atatu proiectantii catu si intreprindiatorii diferite-loru linii, in casuri de acestea nu consulteza barbati de aceia cari sa poseda si cunoscintie geognostice. Multimea cea mare a proprietariloru de actiuni de drumuri de feru nu pote nici decum folosi tempulu pentru studii de economia nationala; pentruca ea representeza numai cuponii espiratori, cari arata necesitatea, ca actiunea ce se afla in posesiunea loru sa nu cada sub pretiu, si domni proiectanti, care formeza comitetulu barbatiloru de specialitate, au destulu de lucru sa caute mesuri cari sa le asigure castigulu. Cui aru trebui sa incredemu seu cum avemu sa acceptamu ca unu sistemulu de drumu de feru sa fia corespundiatoru deodata si regimulu dar apoi si intereseloru industriei si culturei pamentului? Cu tote acestea deca aruncamu o privire asup'a cartei austriace si facemu o paralela cu planurile drumuriloru proiectate de regimu, atunei spre dorerea nostra ne convingemu ca institutul geologicu imperialu n'au fostu consultatu nici decatu pentruca altmintrea nu s'aru fi potutu veri nepasarea cea mare catra productele naturali, in proiectele acelea. Productele acelea cari mai nainte se importau din Americ'a, preste scurtu se voru scote din pamentulu nostru, si cumca productele aceste se afla in

masse, se vede din societățile englezesci ce se formează spre espoliatărea acestor mine de aur, cari de altminteră trebuia cautate în Pensilvania și Canada. Acestea vor fi în scurtu timp considerate la asediarea fiacarui sistem nou de drumuri și de aceea trebuie să îngrijim, că acesta să fie sprijinit din toate părțile, pentru că ce e pentru țiera isvoru de venitu nu trebuie să rămână neluat în considerație. La proiectarea rociului celui nou de drumuri au fostu confiniile militare Slavonia, Voivodina și Banatul tractate că vitrege, de și continu o bogatate de produsele cele mai diferite; și cede sume inghita proiectele cele gresite și fără planu, numai este de lipsa sa comentăm.

Luatu lucrulu din punctulu de vedere alu intereselor negociatoresci și după judecată unei celebrități militare, carea din urma caută mai multu asupră strategiei, aflăm aprobată liniă Oradea—Clusiu—Albă-Iulia. Dece considerăm însă, ca în carpatii resariteni ai Transsilvaniei, în valea Poianei—sarate lângă passulu Oituzului, se afla isvóre bogate de petrolu, care singure condiționează legatură resaritului cu Temisioră, abstragemu dela multimea alor produse naturali, vedemu lipsă legaturii între locurile cele mai însemnate de comerț și între Panciovă.

Judecandu cu judecată unui industrialu—dar nu cu de acelu din reuniunea industriaria din Austria de josu, a căroru activitate se restringe mai cu seama pre lângă trifolul ce și l'au instituitu că comitetu dirigentu, ci a acelu cari au votu în senatulu imperialu—vom afla ca este o necesitate imperioasă a referințelor economice din tempulu nostru, că teoriă și praxă să meargă mână în mână, toate mijlocele artificioase să se înlăture și negociulu și alte interese ale statulu încă în preliminaru să devină factori de captenia.

Dupăce vorbește despre interesele speciale ale slaviloru de mediadi continua :

„Ni-amu permis de astadata a privi numai proiectulu celu de atâtă interesu pentru industria interna cu respectu și la produsele naturali din partea de mediadi a imperiului, și credemu, ca nimenea nu ne va impută impregiurarea, ca amu avutu cu deosebire privintia la interesele patriei.“

Dietă Ungariei. După „Idök Tanuja“ ministrulu de statu Schmerling s'aru fi deshiaratu în dilele de curendu înainte mai multor barbati din Ungaria, ca încheiandu—și senatulu imperialu în Maiu ședințele se se pregatindu—se cele de lipsa pentru deschiderea dietei în lună lui Aprilu, dietă va poté fi deschisa în Iuniu.

Correspondențele lui „Pesti Hirnök“ din Viennă, serie următoarele : „Se vorbește, ca Majestatea Sea foarte de curendu au chiamatu la sine pe Esc. Sea ministrulu de statu și i-aru fi descoperitu de nou, ca aru dori foarte, deca cu îndelaturarea tuturor pedecelor, s'aru grabi cu conchiama dietei chiaru și pentru aceea, pentruca în Ungaria iara începe pe ici pe colea a se areta lipsă în asiă mesura mare, încatu va fi greu de încungiuratu concursulu țierei cu ajutorulu; și aru fi de doritu deca spre evitarea necasului s'aru îngrijă de astadata însasi dietă țierei. Lucrulu e mai înaintatu decâtu s'aru crede și pentru aceea, pentruca tocmai în 16 Fauru Esc. Sea Cancelariulu ung. au luat mesuri întetitoare spre solicitarea pregătirilor dietali prin o provocare către despartimentulu în alu cărui sinu se prelucra cauzele desbaterei sub conducerea duoru barbati foarte distinsi, consiliari Papay și Bartos.

Correspondenția menționata spune și care voru fi cestiunile cele atingătoare de trecerea din provisoriu la starea normală, și adică: mai întâi încetarea activității judecatoriilor militare; în alu treilea rendu unde vine implerea locurilor vacante cu comiti supremi; după aceea vine conchiama comitetelor comitatense, în alu cincilea rendu vine întorcerea activității locuțeniei în cerculu seu „legalu.“ După acestea apoi urmăza publicarea și conchiama dietei. Se crede, ca pregătirile dietali pre lângă activitatea cu care se lucra, poté încă înainte de ce voru trece două luni voru fi toate gata.

(Korunk.)

Din Brasiovu aduce „Gaz. Transs.“ jalnică novela, ca st. Dómna Mariă Cîrcă născuta Moroianu, în 20 Februaru pe la 5 ore după amidi s'a mutat din viață această, lasandu orfane pre cele două fiice ale se: Elenă sociă Dlui Aaronu Densiusianu, și Elisă, cunoscută artista de violina. Toti câți au cunoscutu mai de aproape acestu sufletu nobilu femeescu, care totă viață a seă pământesca o a sacratu pentru creșterea fiicelor se, voru jelă mórtea-i tempuria. Noi din parte—ne ne implinim o tristă datorință, a referi despre acestu casu funestu și a depune pe mormentulu zelosei Române, inteliginței femei, doiosei mame unu piu : Fia-i țieră și usioră și amintirea scumpa !

Zerneschi în 9/21 Februaru 1865. Astadi furamu norocosi a fi martori unei festivități ne mai pomenite în părțile acestea, fiindca domnulu Vice-Capitanu și diriginte alu districtulu nostru Ioann Codru Dragusianulu sosindu în Zerneschi în Dominecă lasatulu de carne, după ce asistă la servitiulu divin până în fine, în presentia reprezentanților tînutați, a mai multor preoti și a domnilor amployati dela oficiulu și judecatoriă tractuala, în cancelaria d. jude tractualu, după ce mai întâi dete spre cetire decretulu Inaltulu Presidiu gubernialu, prededă cu solemnitate și între entusiastice strigări de : Sa trăiescă ! Parintelui Protopopu alu Branului Ioann Metianu crucea de aur pentru merite, cu carea fu decoratu de Majestatea Sea, pre lângă o vorbire prea bine nimerita, carea, după cum amu potut cuprinde este cam următoarea. Oratorele luandu de testu chiaru acele cuvinte ale S. Evanghelii de adi, cari dîcu: Ca ori ce ati facutu unuia dintre acești mai mici frati ai mei, mie mi-ati facutu ! aretă celoru presinti, ca precum resplătesce Domnedieu celoru ce ajută pre de aproape lor, asiă resplătesce și inaltulu regimu omulu, care caută interesele poporulu, cari—bine înțieles, —le identifica cu ale sale; mai incolo aretă, ca cine ascultă și implinesce perceptele cele sacre ale religiunii, ascultă și implinesce totdeodata și mandatele imperatesci, și ca meritele omulu sunt de două feluri: ordinare, și estraordinare; — ordinare candu cine—va face și implinesce aceea ce dîce legea, eara estraordinare, candu cine—va face mai multu de câtu prescrie legea, și trece cu prestațiunile sale preste mesură legei. — De aceea Majestatea Sea s'au indaratu a decoră pre Parintele Protopopu, pentru ca acestă au desfășuratu prin întrepunerea seă la poporulu tractulu seu protopopescu cu ascultarea și implinirea atâtă a preceptelor religiöse, câtu și imperatesci, óresi care merite estraordinare, spre folosulu vremelnicu alu cetatianulu de statu singularu, că și spre alu regimulu; căci unu cetatianu de statu cu frică lui Domnedieu, care și-implinesce cu acuratetia detorințele sale religiöse, șie implini cu acuratetia și datorințele seă către regimu. — Mai incolo aretă, ca prin această procedere a d-lui Protopopu s'a folositu adeveratu și regimulu, dar folosulu celu mai mare a fostu alu poporulu, carele prin ascultarea svaturiloru pomenitulu Parinte Protopopu a scapatu de urmările cele grele ale asprimei legei, și în fine aretă, ca decoratiunea a fostu totdeună și la toate popórele în stima mai mare decâtu la poporulu nostru, pentru ca alte popóre o considera că pre nisce semne vediute ale neveditelor daruri imperatesci, — nisce semne vediute ale meritelor, ce poté nu totu omulu le poté vedé, semne care arata ca celu decoratu a facutu și lucratu mai multu preste detorințele sale, cum și ca Domniă Sea și de aceea se bucura cu atâtă mai multu, căci că Românu are rara norocire a—și implini prea placută misiune fatia cu unu barbatu pentru comună și tractulu acestă prea meritatu, — cu unu barbatu, care se bucura de atâtă incredere la poporulu și mai marii se.

La această Parintele Protopopu respunde cam următoarele : Dece n'amu fi ajunsu și acele dile norocóse ale unui regimu, care sub intieléptă conducere a prea bunulu nostru Domnitoriu Franciscu Iosifu I. face epoca placută în Istoriă tuturor popórelor sale, eara mai alesu în Istoriă natiunii române; — deca n'amu fi ajunsu sub unu asemenea reginte, care dela suirea seă pe tronulu gloriosiloru se strabuni a luat puseciune de Parinte fatia cu popórele sale, eara mai alesu cu poporulu nostru, căruiă însusi i deschise portile unui venitoriu mai ferice, și deca Acelasi Prea Inaltu în a Sea positiune n'aru identifică interesele poporulu cu ale Se, n'asiu pricepe, cum vinu eu la decoratiunea crucei de aur pentru ajutorulu datu organelor politice la complinirea armatei; căci, după cum și D-vóstra prea bine sciti, Domnilor, eu, care în însusirea mea de Preotu trebuie să fiu și celu mai de aproape amicu alu poporulu, de aceea amu conlucratu la complinirea contingentulu de recruti. Pentru ca luandu placută insarcinare din partea tînutului nostru a întervenit la Inaltulu Guvernu r., că tinerii nostri supusi recrutărei, cari din privintie economice petreceau în Principatele române și în Turciă, sa nu fia siliti a se presentă în Martiu la comisiunea asentătoare, ci această per exceptionem sa se întemple numai în Iuniu, și jacendu—mi la anima esoperarea acestei insarcinări, amu trebuitu să chiziesc la Inaltu Aclasiu cu positiunea și onórea mea. — Deci dupăce mi—succese această, ce eră mai naturalu decâtu că sa me întrepunu la poporulu nostru, că apoi la terminulu hotaritu (15 Iuniu) sa se presenteze toti tinerii cei obligati la militia din cele 2 clase inferioare, atâtă pentru asprimea legi, câtu și că prin această sa usiureze sórtea aceluor cător—va sute de tineri nenorociti din clasele mai bețrâne, cari poté, pe dreptu și nedreptu, ajungendu—i asprimea legei, deveniau exoffitianti seú fugari de asentare și prin urmare pribegi în lume, pa-

rasindu unii pre parintii, cara altii pre solile, ba chiaru si familiile sale intregi. — Deca insa inaltulu regimu, care si-a luatu de basa precum a pedepsi reulu, asiá si a premiá v i r t u t e a, aceea ce se face in folosulu poporului, considera si recunósce cá candu s'aru face in folosulu seu propriu, nu me prinde vre-o mirare vedindu si putinele mele ostenele puse in obiectulu de susu, chiaru dela altissimulu locu recunoscute. —

De aceea cu tota supunerea privescu si priimescu cu placere decoratiunea dela inaltulu locu intru recunósccrea putineloru mele ostenele, si pentru ca aceea constá din o cruce, carea eu cá Preotu amu ales'o de conducátorea carárilor vietiei mele, si pentru ca aceea este semnu prea inaltei recunoscintie, — unu semnu, prin care eu vedu pe deoparte si pre cealalta preotíme, ba si pre poporulu acestuittinuu onoratu, cara pe de alta parte carele pe venitoriu mi-va servi de mai mare indemn, a cautá cu mai multa silintia si indrasnela interesele poporului nostru. — Deci asigurandu pre Prea On. D. Vice-Capitanu cá organu alu regimului si prin Domni'a Sea pre inaltulu regimu despre simtiemintele mele cele loiale cátra inaltulu tronu imperatescu, si mai alesu cátra preanalt'a persóna a prea bunului nostru Domnitoriu, cara prin D-vóstra D-loru Representanti pre títutulu nostru, ca eu insumi ceru dela Domnedieu portarea acestei Decoratiuni preanalte, numai pâna atuncia, pâna candu voiu cautá interesele poporului nostru, care-bine intielese — suntu un'a cu ale regimului, nu me potu retiné a nu dá resunetu si espressiune simtiemintelor mele de recunoscintia prin unu intreitu: sa traiésca! pentru Maiestatea Sea Imperatulu, natiunea romána, Escellentia Sea Guvernatorulu, si pentru toti ceialalti conducatori, si mai alesu pentru D. Vice-Capitanu cá organu alu regimului, si cá conducatoriu alu districtulu nostru. —

Cu acést'a se fim ceremoni'a, si apoi urmá unu prándiu stralucitu la Parintele Protopopu decoratu, unde nu lipsira cá si la alte prándiuri mari felicitate toaste pentru Maiestate si barbatii cei distinsi ai bisericeii si patriei nóstre.

I. Comsi'a.

Din Banatu ni se scrie, ca preotímea romána orientala, indata ce audi imbucurátorea scire despre sanctiunarea Mitropoliei, si incepú a pomeni in rogaciunile bisericesci pre Archiepiscopulu si Mitropolitulu Andreiu, asiá incátu autoritátile ierarhice de pâna'acum se vedura silite a opri prin circularie pomenirea noului metropolitu si a demandá continuarea pomenirii Ierarhului serbescu de mai nainte. Spatiulu, precum si consideratiunile de caritate fratiésca nu ne permitu, a publicá si a comentá actele respective, pentru cari de altmintrea suntemu datori domnului corespondinte multiamita. Nu potemu in-sa a nu trage atentiunea publica atátu a Romániloru, cátu si mai cu séma a neromániloru asupr'a acestoru impregiurári, cari suntu unu testimoniu elocuinte despre aceea, cátu de bine si de fericita s'a simtitu preotímea romána din Banatu sub Ierarchi straini, candu ea pelánga tota moderatiunea si reserv'a, ce i se recomanda chiaru prin circulariulu noului P. Mitropolitu, totusi n'a potutu asceptá diu'a desfacerei totale de cátra Serbi, ci a lasatu cursu liberu simtiemintelor inimei sele. De altmintrea suntemu siguri, ca on. preotíme romána din Banatu nu va cercá a rumpe ea singura intr'unu modu, ce aru compromite caus'a nóstra cea santa, legatur'a de pâna'acum, ci va asceptá cá aceea sa se desfaca insasi pe calea legei si a dreptátii. „Celu ce va rabdá pâna 'n sfarsitu, dice Mantuitoriuulu, acel'a se va mantui.“

Din Comitátulu Lipovei, 11 Februaru 1865. Me simtu indemnatu — din urmatórele cause — a descrie relativu manier'a unoru notari comunali din Comitátulu de susu fatia cu epistolele si circulariele oficióse ale preotiloru gr. or. románi. — Densii (notarii) suntu asiá de disordinati, cátu nu de putine ori epistolele si circulariele oficióse ale preotiloru nu numai ca nu voiescu a le priimi spre spedare, ba inca si adeseori cutéza a se esprime, ca nici suntu insarcinati dela superiorii loru a spedá epistole ofic. preotiesci prin portatorii de cárti, pre cari comunele spre acestu scopu i platescu. Nu e mirare de notarii, cei de alte natiunitáti si confessiuni, ci e de vaeratu ca cei de natiune romána suntu asiá de cerbicosi, si inimiei corespondintieloru parochiale, ce au adeseori influentia momentósa in trebile statului. Disordinea si tiermurirea acestor'a se arata si 'n aceea, cáci de si priimescu epistole oficióse preotiesci, macaru si presante, pâna ce nu-su densii cu umoru bunu nu le espedéza regulatu, ci lasa de jacu bietele epistole si circularie celu putinu cáte optu si nóne díle prin cancelariele Dloru, — Dómne apera sa le tramita cu espresse separate, ci ascepta dupa privilegiu, séu sa se adune mai multe, baremu trei si patru, dicendu, ca nu e demnu a tramite portatorii de cárti numai pentru unu circulariu oficiosu preotiescu. Ce le pasa Dloru notari, ca se in-

tardia acestea — prin ceea-ce si trebile publice suferu; — ca comunele trebuie sa plateasca pre portatorii de cárti numai cá sa le fia Dloru cocieri, gradinari, servitori si Dloru notaresse acheri si tinatori de prunci s. a. — De doritu aru fi si dela superiorii parochiloru, cá sa mijlocésca la locurile cuvenite obligatiune a notariloru si a antistiloru comunali — in privintia spedarei regulate a epistoleloru si circularieloru oficióse parochiale.

De multe ori pe propriile-mi spese a trebuitu sa i-au ducatori de cárti candu sciamu ca e vre-unu obiectu de mare insemnatale si presantia, numai cá sa póta fi referatu la determinatulu tempu, ca altcum clocau circulariele cu septemánile prin cancelariele notaresci. Nu 'ntr'altu modu fu tractatu decurendu unu circularu archiepiscopescu de notariulu románu gr. or. din C. . . . ; eunu voiescu a-lu judecá; judece-lulumea.

Acésta portare a multoru notari comunali, dar mai cu séma a celoru de natiunitate romána e vedita lumei inca si prin nerespectarea pre'naltelor diplome favorítóre natiunei románe; ce se mai póte dice, candu unu notaru nerománu intr'o comuna locuita de Románi aprópe de Muresiu respectéza p. n. diploma din 20 Octobre 1860. si resolutiunea din 27 Decembre 1860, dar notarii nostri románi pe aici nici ca vi-séza de asfelu de lucruri. *)

I. I.

Vienna, 12 Februaru. Ceea-ce se presupuneá mai deunadi, ba se anunciase inca la deschiderea sesiunei presinte a senatului imp. prin cuventulu de tronu, — se si intempla in siedintia casei ablegatiloru din 6. l. c., in carea, dupa raspunderea mai multoru interpelatiuni vechi de cátra regimu, ministrulu de finantie Plener, dupa cum veti fi cetitu dejá in diuarie, propuse casei si bugetulu an. 1866 spre pertractare, pre lángá unu esposé lungu, prin care intre altele motivéza procederea acést'a exceptiunala a regimului cu aceea, cá sa se mijlocésca pe venitoriu o stabilire tempuria si regulata a economiei statului, a pertractarei bugetului asiá, cá pe venitoriu totdeun'a la inceputulu fiacáruj anu, bugetulu statului sa fia dejá legálminte fixatu, si 2) cá in tipulu acést'a sa se mijlocésca o desvoltare regulata a vietiei constitutiunale in imperatia.

In preliminarulu acést'a alu an. 1866 veniturile statului séu recerinti'a se preliminaru cu 512,879,103 f.
Spesele séu acoperirea cu 542,455,330 f.

Deficitulu preste totu aru fi 29,576,227 f.
Dar fiinduca de aici vine inca in scadere summa de 16,609,800 f.
computati la stergerea detoriiloru statului, asiá mai remáne pe anulu 1866 numai unu deficitu de 12,966,427 f.

va sa dica, mai putinu cu vr'o 18 mill. decátu in an. 1865, in care anu deficitulu au fostu aretatu din partea regimului in summa de 30 mill. Dupa convingerea ministriloru, judecandu din unele dechiaratiuni ale loru, standu firesce in politic'a din afara si dinlauntru constelatiunea presinte pacifica, pe an. 1867 si inainte aru avé sa incete totu deficitulu in bugetulu statului. Unde-i norocirea, cá in adevéru sa apuna odata macaru deficitulu din bugetulu statului! Cáci atunci totu aru mai licóri unu picu de sperantia pentru poporu, ca incetu incetu dóra totu aru veni timpulu celu de auru, cá sa se mai usiureze si elu bietulu de povar'a contributiuniloru celoru apesatóre si detotu ruinatóre de astadi.

Se scie, ca fractiunea opositiunala din sesiunile trecute „Berger-Herbst-Giskraiana“ immultita prin o parte insemnata a ablegatiloru din centru, capetá valóre precumpanitóre in cas'a ablegatiloru inca la inceputulu sesiunei presinte, incátu aceleiasi i fu cu potintia a se adressá cátra regimu, la desbaterea adresei, cu renumitele cuvinte: „Selbsterkenntnis und Umkehr von dem Systeme der Systemlosigkeit“ (cunósccere de sine si abateré dela sistem'a nesistemelor), si ca aceeași prin o opositiune sistematica intrebuintia tóte ocasiunile binevenite, spre a immultá greutátile, de nu chiaru a restorná ministeriulu actualu; se scie mai incolo si aceea, ca intre comitetulu finantialu si ministeriulu, la propunerea cont. Vrints, se facú o incercare de impaciuire, in privintia reduceri deficitului pentru anulu 1865, asiá, cá aceste reduceri sa le faca insusi ministeriulu, si ca acea incercare cadu in apa, in urm'a cárei'a incepú apoi comitetulu insusi de sine a reduce la singuraticele posturi din bugetulu anului amintitu; se scie in fine, ca maioritatea in comitetulu finantialu erá a opositiunei si ca acést'a nu voia a audi nimicu despre bugetulu an. 1866, mai nainte de pertractarea finala a celui pentru an. 1865, pentru aceea erá fór-

*) Credemu ca invinuirea acést'a atinge dór numai pre unii putini dintre notarii románi. Ear cátu pentru espedarea hartieloru oficióse preotiesci, reulu s'aru delaturá simplu prin aceea, deca in contractele cu epistoloforii satesci aru pune comunele si obligatiunea de susu. (Red.)

problematica primirea în pertractare a bugetului an. 1866. Inca acum, candu nici chiaru bugetulu anului curinte nu este gat'a, ba mai e multu pâna se va gat'a si acel'a.

Dar cu tôte acestea, luandu-se în consideratiune cele doue motive ale ministrului de finantie amintite mai însusu, si anumitu anomal'a cea mare, ce exista astadi în privinti'a tempului pertractarei si fixarei bugetelor, încatu vedemu, ca celu pentru anulu curinte inca nici astadi, la capetulu lunei a dou'a a anului administrativu 1865. nu este stabilitu, — precum si declaratiunea acelu'a, ca regimulu inca se invoiesce la o reducere precumpanitoare a deficitului între marginile potintiei, sub doue conditiuni, cá adeca sa i se dea unu tempu mai îndelungatu, de doi ani, spre acestu sferistu; si cá sa se conceda asiá numitulu revirementu, adeca sa i se lase mâna libera, spre a poté întrebuintia summele singuralicelor ministere si etaturi dupa lipsa, dela unu ministeriu la altulu etc.: bugetulu propusu se primi cu o majoritate însemnata, în seditia de eri, îndrumandu-se, la propunerea lui Br. Tinti, comitetului finant. dejá sustatoriu spre preconsultare si raportare despre aceea, „ca candu si în ce tipu sa se tracteze bugetulu statului pe an. 1866 ?“ Alu doilea amendementu, totu în seditia acést'a si pentru acelasi comitetu, lu facu cont. Vrints de cuprinsulu urmatoriu: „Deca, cu privire la declaratiunea ministrului Plener data în numele ministeriului întregu, cu ocaziunea substernerei bugetului an. 1866. privitoare la crutiári însemnate, se potu si încatu se potu stabili cifrele legiloru de finantie (intielege bugetele) pe anii 1865 si 1866 esceptiunalminte într'o forma diferitoare de cea de pâna acum si pe cararea buneii intielegeri cu regimulu ?“

Ambe aceste amendemente se îndreptara la comitetulu de finantie pentru bugetulu an. 1865, asupr'a lui in sa nu se aduse pâna acum nici unu conclusu. Vom vedé, ce se va decide; cu tôte ca majoritatea ablegatiloru este aplecata a reincepe pertractarile cu ministeriulu pe carare pacifica.

Varietati si noutati de di.

O conjuratiune asupr'a Papei s'a descoperitu în dilele decurendu, în fruntea carei'a se afla unu Luigi Pensabene din Neapolea. Acest'a s'a prinsu de cátra gendarmii papali. Unu Filibek care pentru asemenea peccatu au fostu osenditu la închisóre pe 15 ani au sciutu sa simuleze caint'a asiá de mare, încatu l'au iertatu si eliberatu. Filibek adeca dicea, ca dupace va scapá din prinsóre se va duce la Ierusalimu si se va face monachu. Tota viet'a cáta mai are, o va petrece acolo, cá sa móra unde au moritu mantuliorulu mórtéa cea de o cara, carea elu Filibek au miruito de o mia de ori. Dupace i-au crediutu si l'au eliberatu, Filibek n'au plecatu cátra Ierusalimu, ci cátra Neapolea, unde nu se ocupa cu altu ceva decâtu cu ce s'a ocupatu si mai nainte. —

Revolutiunea polona si acum mai capata victime. Se intielegu aici acelea la care contribuiescu cei departati din patria, în sperantia, ca voru aflá în strainetate o sorte mai buna. Se scrie din Elvetia, ca în cantonulu Tessin în apropierea monastirei St. Bernardu s'a aflatu unu cadavru înghiatiatu, în ale cáru buzunarie s'a aflatu o scrisóre de cuprinsulu, ca „sum jert'a unei cause drepte dar nenorocóse fára de sperantia în viitoriu; viet'a în asemenea impregiurári mi e povéra; moriu fara dorere, sum catolicu; me rogu de cantonu same îngrópe, amu 4 franci din cari sa se platésca 4 în otelu. —

Camera industrialá din Sabiiu s'a reintregitu, alegendu presiedinte pre d. Dr. Müller directorulu Academiei juridice, Vicedirectorulu pre cetatienu Fabritius, secretariu pre Archivariulu magistratualu Schreiber, apoi unu comitetu de 12 membri si mai multi oficiali de manipulasiune. —

Din tinutul Brasióvului se scrie despre mai multe nenorociri casionate prin ninsorile cele cumplite din septemán'a trecuta. Pe drumulu dela Sacele pán' la Dárste sa se fia aflatu doi ómeni înghetiati; unu postariu sa-si fia scapatu viet'a numai prin aceea, ca-si parasi caruti'a si calulu si alergá pe josu pâna în Brasióv; doi ómeni sa fia scapatu de mórté numai prin ajutoriulu unoru gendarmi; unu drumariu si fiulu seu se fia peritu aproape de Noulu, ear în valea Timistului sa fia moritu totu pe atunci patru ómeni. —

(Proba de stilu nemtiescu.) Unu cetatienu alu „capitaléi“ Sabiiu se adreséza în „Herm. Ztg.“ etc. cátra unu studinte, care a caditu pe nisce trepte rele, astfelu: An den auf der Fingerlingsstiege gefallen, und sich beinahe ein Bein oder den Schädel entzwei geschlagen. Armen Studenten aus nr. 44 der „Herm. Ztg.“ etc. — Stilulu cá treptele, si treptele cá stilulu! —

Principatele române unite.

O scire electrica din Bucuresci cu datulu 18 Fauru impartasiése, ca proiectulu de lege votatu prin camer'a deputatiloru, prin care Domnitoriulu i se dá dreptulu de a numi si a destitui pre mitropolitulu primat alu Romaniei, s'an adoptatu si de senatu. Se adauge cá unu lucru curiosu si totodata însemnatu, ca însusi Mitropolitulu inca au votatu pentru lege. — Se vorbesce cá de securu, despre curend'a concessiune a se dá unei societati anglo-france pentru infintiarea bancei nationali în Romani'a.

Cititorii nostri cunóscu din colónele jurnalului nostru (Conc.) staruint'a Dlui Aricescu de a descatusia press'a Romaniei si de a se schimbá de s'aru poté regulamentul dietale, cunoscu totodata si aceea, ca încercárilé Dlui A. n'avura resul-

tatulu doritu. Ba ce sa dicemu? rezultatulu e minunatu. Camera pentru critic'a regulamentului ei, suscepta în jurnalulu nostru, din cauza ca jurnalele din tíera nu cutéza, eschise pre d. Aricescu din sinulu eii! Acestu faptu onoréza pre eschisulu si petéza pre eschidiatori în ochii opiniunei publice. D. Aricescu, care de 24 de ani pórtá pen'a cá sciitbriu, care totdeun'a au statu în sirele patriotiloru celoru buni, care au suferitu esilulu Muscaliloru la prinsóre dela Snagovu, care în fine urmandu consciintiei si simtiului seu curatu de libertate se rupsesse din castrele egoistiloru liberali, pentru a sprijini guvernulu, pre care lu combate astadi totu din celu curatu sentiu de libertate, n'a meritatu astfelu de insultare din partea camerei, si déca s'au intemplatutotusi, caus'a e starea eii cea aservita.

Votulu ei trebuie sa fia desaprobatu din partea corpului ponderatoriu: dela acest'a acceptámu, cá déca camer'a deputatiloru nu ponderéza nimie'a, celu putinu acestu corpu inaltu sa corespunda numelui seu. Asceptámu sa mijlocésca descatusiarea pressei, schimbarea regulamentului camerei, si altele multe.

Impartasim, totu dupa „Concordia“ protestulu D. Aricescu datu presiedintelui acestui corpu inaltu.

Domnule Presiedinte!

Adunarea electiva a Romaniei, în seditia din 29 ale trecutei cu o majoritate de 74 voturi contr'a unei minoritati de 40, m'a eschisu din sinulu eii, sub cuventu ca s'aru fi semtitu atinsa în demnitatea sea, prin critic'a Regulamentului camerei, publicata de subscribulu în „Concordia“, fóia romána de peste Carpati, dela 17/29 Ianuariu trecut.

Fiindca majoritatea on. Adunári, prin votulu dela 29. trecut, facendu-se ea in sa-si si acusatoriu si judecatoriu, a comisu unu abusu de putere, însusindu-si unu dreptu periculosu, care creéza unu precedinte ce poté avé grave consecintie pentru reprezentantii natiunei;

Fiindca pentru crime si delicté, comise de unu deputatu în tempulu sesiunei, este procedura speciala, prevediuta de art. 5 alu regulamentului Anunárei;

Fiindca dupa art. 4 din regulamentulu Adunárei, deputatulu nu poté fi urmaritu pentru opiniunile emise de elu în tempulu sesiunei;

Fiindca în fine cestiunea de fatia este o cestiune constitutiunala de cea mai inalta ordine, si votulu Adunárei dela 29. este atentatoriu chiaru statului dela 2/14 Iuliu trecut;

Pentru aceste motive vinu a protestá la D. V. Dloru Senatori, cari sunteti pazitorii chivotului sacru, ca convingendu-ve si DV., ca actulu majoritatii camerei dela 29. este eminente neconstitutiunale, sa-lu declarati cá atare, casandu acea otarire neconstitutiunala.

Priimesce, Dle presiedinte etc.

2 Faurariu 1865.

C. D. Aricescu.

Eminentiei Sele (Mitropolit.), Dlui presiedinte alu corpului ponderatoriu.

Prospectu politicu.

Din caus'a intardiarei postelor jurnalele ne vinu astadi atátu de gramadite, încatu d'abiá le potemu venturá. Scirile cele mai importante dinafara le comunicámu în urmatórele:

Corpulu legislativu alu Franciei a decisu emiterea unei adrese cá respunsu la cuventulu tronului, si spre scopulu acest'a a si denumitu o comisiune.

Espositiunea universalá de obiecte de arta, agricultura si industria se va deschide la Parisu în 1 Maiu 1867.

Itali'a inaintéza necurmatu în caus'a desfintiárii monastiloru. Proiectulu de lege respectivu cuprinde urmatórele puncte: 1) se va infintiá unu consiliu administrativu, alesu de Episcopi diecesani si preotímea parochiala. 2) Bunurile monastiresci în decurgerea de 10 ani se voru vinde dupa unu sistemu de sortitura, si pretiulu castigatu se va preface într'unu fondu alu statului, menitu pentru cultu si invetiamentu. 3) Ordurile religiuarié, afara de unele recunoscute legalminte, se suspendéza. 4) A trei'a parte din rente se va întrebuintia spre scopuri de cultu, ear doue párti spre scopuri de invetiamentu. Numerulu Eppiloru se va regulá dupa cercurile administrative.

Camera Prussiei persevera în resistinti'a sea, si nu va sa se apuce de nici unu lucru, panacandu nu va fi votatu bugetulu; de aceea se crede, ca închiderea eii va urmá cátu de curendu.

Regin'a Spaniei a conferitu $\frac{3}{4}$ din averea sea privata pentru natiune.

Burs'a din Vienn'a 17 Febr. (1 Martie) 1865.

Metalicele 5%	71 50	Actiile de creditu	187 20
Imprumutulu nat. 5%	78 90	Argentulu	111 25
Actiile de banca	798	Galbinulu	5 33